

6. Кодекс Республики Казахстан «О налогах и других обязательных платежах в бюджет» (Налоговый кодекс) (с изменениями и дополнениями по состоянию на 01.01.2017 г.) : Закон РК от 10 декабря 2008 г., № 99-IV ЗРК [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.kgd.gov.kz/ru/content/nalogovyyu-kodeks-rk>.

7. Налоговый кодекс Кыргызской Республики : Закон от 17 октября 2008 г., № 230 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://online.adviser.k>.

8. Налоговый кодекс Азербайджанской Республики и [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.taxes.gov.az/modul.php?name=qanun&cat>.

9. Кравченко В. Вломити і сплавити: 8 найбільших гравців на ринку металобрухту [Електронний ресурс]: – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/ua/business/1397249-vlomiti-i-splaviti-8-najbilshih-gravciv-na-rinku-metalobruhtu>.

10. Ціна на металобрухт. Вартість брухту кольорових і чорних металів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://metalobruht.com/tsina-na-metalobruht-vartist-bruhtu-kolorovih-i-chornih-metaliv/>.

УДК 342.7

ВЛАСЕНКО Д.В.

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У статті розглядаються питання верховенства права як провідного принципу організації та функціонування Національної поліції України. Доводиться, що верховенство права, яке визначається, в першу чергу, як пріоритет забезпечення прав і свобод людини і громадянина в усіх сферах суспільного життя, стосовно організації та функціонування Національної поліції України виражається у тому, що до поліції висувається ряд вимог та передбачено низку механізмів та принципів організації її діяльності, які сприяють максимально повному та належному забезпеченню прав і свобод людини і громадянина.

Ключові слова: верховенство права, принципи права, Національна поліція України, права і свободи.

В статье рассматриваются вопросы верховенства права как ведущего принципа организации и функционирования Национальной полиции Украины. Доказывается, что верховенство права, которое определяется, в первую очередь, как приоритет обеспечения прав и свобод человека и гражданина во всех сферах общественной жизни, в отношении организации и функционирования Национальной полиции Украины выражается в том, что к полиции выдвигается ряд требований и предусмотрен ряд механизмов и принципов организации ее деятельности, которые способствуют максимально полному и надлежащему обеспечению прав и свобод человека и гражданина.

Ключевые слова: верховенство права, принципы права, Национальная полиция Украины, права и свободы.

The article deals with the rule of law as a leading principle of organization and functioning of the National Police of Ukraine. We have the rule of law, which is defined primarily as a priority of the rights and freedoms of man and citizen in all aspects of life on the organization and functioning of the National Police of Ukraine expressed that the police put forward a number of requirements and provides a number of mechanisms and principles of its activities that contribute most complete and protection of rights and freedoms of human and citizen.

Key words: rule of law, principles of law, National Police of Ukraine, rights and freedoms.

© ВЛАСЕНКО Д.В. – аспірант (Міжнародний університет бізнесу і права)

Вступ. З часів набуття Україною незалежності принцип верховенства права щороку набуває дедалі більшого значення. Це є цілком закономірним, оскільки верховенство права можна розглядати як один із базових, основних принципів права, на якому мають базуватися усі юридичні явища та відносини. Особливо це актуально, коли йдеться про діяльність державних органів, які наділені повноваженнями щодо застосування примусу, а отже, й можливостями щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. Повною мірою це стосується органів Національної поліції України.

Вказаним питанням у тій чи іншій мірі приділяли увагу О. Дашковська, А. Колодій, В. Грохольський, О. Петришин, В. Плішкін тощо. Проте у зв'язку із постійним реформуванням законодавства, яке регулює діяльність органів внутрішніх справ, проблеми втілення верховенства права у роботі Національної поліції набули актуальності знову.

Постановка завдання. Метою статті є розглянути питання верховенства права як провідного принципу організації та функціонування Національної поліції України.

Результати дослідження. Варто зазначити, що людина є критерієм людського прогресу, мірою історичних досягнень суспільства і держави. Роль права вбачається у забезпеченні самовизначення особи, її розвитку і соціалізації, зв'язку з іншими людьми, з суспільством загалом. Право тут виступає як об'єктивно можливий масштаб соціальної свободи, що стимулює її творчу активність, самоусвідомлення людини, гарантує суспільне визнання того, що кожний індивід народжується вільним і рівним іншому, а верховенство права розглядається як соціальний феномен, що зумовлює невід'ємні права людини і громадянина на свободу, рівність, справедливість, щастя, пошану і недоторканність [1, с. 35].

Дуже часто принцип верховенства права поєднують із принципом верховенства закону. Це мало сенс лише в радянські часи, коли панувала нормативна концепція праворозуміння. Поняття «закон» вживалося в широкому розумінні цього слова як будь-який нормативно-правовий акт. На сьогодні принцип верховенства права має більш глибоку сутність та важливе соціальне значення і, передусім, передбачає максимально повне та можливе дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Водночас нормативним вираженням принципу верховенства права виступає Конституція України, яка є основою правової системи нашої держави. Це означає, що норми всіх галузей права мають відповідати принципам і нормам Основного Закону нашої держави, а такі види діяльності, як нормотворча, правозастосовча та інші, щодо здійснення правових приписів мають бути зорієнтовані виключно на Конституцію. Таким чином, існує так звана підпорядкованість держави та всіх її інститутів праву і його пріоритет щодо них. По-перше, Конституція України має найвищу юридичну силу, тому закони та інші нормативно-правові акти приймаються саме на основі Конституції України і мають відповідати їй (ст. 8 Конституції України). Отже, Конституція України є найвищим правовим актом нашої держави, її Основним Законом, який водночас визначає основні напрями розвитку суспільства та держави. По-друге, норми Основного Закону є нормами прямої дії. Завдяки цьому можливе звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції і воно належним чином гарантується навіть у разі відсутності інших нормативно-правових актів.

Власне, тому Конституція України посідає перше місце в системі нормативно-правового регулювання діяльності Національної поліції України. Це надзвичайно важливий за значенням і місцем у системі законодавства документ, оскільки його норми регулюють найважливіші відносини у державі і, як уже зазначалось, мають вищу юридичну силу щодо інших юридичних норм, сталість, порівняно з іншими нормами права, а також високий ступінь захисту з боку держави.

Конституція, як основний засіб правового регулювання діяльності Національної поліції України, має важливе значення, оскільки вона визначає зміст і форми діяльності системи правоохоронних органів; встановлює основні принципи діяльності поліції; встановлює та закріплює основні (загальні та юридичні) гарантії здійснення конституційних прав та свобод людини і громадянина, серед яких вагоме місце посідає поліція.

Крім того, в ст. 6 Конституції України закріплені принцип державної влади, оскільки вона здійснюється на засадах поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Серед зазначених важливих принципів державної влади значне місце посідає судовий принцип. Так, вагома роль суду визначається тим, що суд не лише вирішує спори про право, не лише реалізує принцип справедливості у правозастосовчій практиці, а й виступає своєсвідомим арбітром у процесі законотворчості. Будь-який суд загальної юрисдикції має право на підставі ст. 144 Конституції визнати неконституційними або такими, що не відповідають законам України, рішення органів місцевого самоврядування, а на підставі ст. 124 Конституції – акти органів державної виконавчої влади: міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій тощо. За умови застосування Конституції і того чи іншого закону суд може використовувати аналогію закону і права, тобто приймати рішення, керуючись не тільки буквою, а й духом закону. Йдеться про виняткові випадки, особливо в процесах, що забезпечують такий баланс двох гілок влади, який в остаточному підсумку гарантував би панування в суспільстві права і справедливості.

Провідним законодавчим актом, яким регулюються питання організації та функціонування Національної поліції України, є Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII [2].

У ст. 6 Закону зміст вказаного принципу розкрито у вже традиційній для українського законодавства площині: через визначення пріоритету прав і свобод людини над повноваженнями та інтересами органів державної влади. У Законі встановлено, що поліція в своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини [3, с. 13].

Важливою є ст. 7 цього Закону, яка, по суті, деталізує вищевказані положення. Зокрема, визначено, що під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і сприяє їх реалізації. Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування. Поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення та обов'язково доповісти безпосередньому керівництву про факти катування та наміри їх застосування. У разі приховування фактів катування або інших видів неналежного поводження поліцейськими керівник органу протягом доби з моменту отримання відомостей про такі факти зобов'язаний ініціювати проведення службового розслідування та притягнення винних до відповідальності. У разі виявлення таких дій поліцейський зобов'язаний повідомити про це орган досудового розслідування, уповноважений на розслідування відповідних злочинів, вчинених поліцейськими. Важливим є і положення ч. 5 вищевказаної статті стосовно того, що у діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками.

Ч. 2 ст. 8 вищевказаного Закону містить вказівку на те, що поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази [2]. Ця вимога повністю відповідає конституційній нормі про те, що ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законом. Крім того, згідно зі ст. 60 Конституції, ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази і ніхто не має права примушувати їх виконувати. Водночас за віддання і виконання явно злочинних розпоряджень чи наказу, залежно від характеру скоєного правопорушення та його наслідків, винна особа може бути притягнена до того чи іншого виду юридичної відповідальності згідно з чинним законодавством. Зміст цих положень поширюється і на випадки безпідставного розширення завдань, поставлених перед поліцією, з використанням її особового складу не за призначенням, тобто залучення до виконання завдань, не передбачених законом [4]. Тобто закон закріплює принцип «перед законом всі рівні».

Варто звернути увагу на те, що на сьогодні у своїй організації та діяльності працівники поліції дотримуються «службової ієрархії». Ієрархічність побудови системи проявляється в тому, що всі утворюючі її територіальні підсистеми виступають як суб'єкт і об'єкт управління водночас. Кожна з цих підсистем і містить меншу або керовану систему. Тобто вся система органів внутрішніх справ представляє собою головне ієрархічно побудоване та багатофункціональне утворення державного значення, яке виконує, відповідно до чинного законодавства, комплекс завдань з охорони правопорядку та боротьби зі злочинністю в Україні [5].

Отже, ієрархічна система в поліції України являє собою так звану багаторівневу систему захисту від самих наказів керівників усіх рівнів, які можуть явно суперечити або взагалі не відповідати чинному законодавству нашої країни. Існування вказаної системи надає можливість будь-якому працівнику Національної поліції оскаржити таку вказівку або розпорядження вищестоящому керівнику названої системи, що, у свою чергу, зводить практично до мінімуму кількість порушень чинного законодавства у поліції на всіх її рівнях.

Працівники поліції України під час виконання своїх службових обов'язків як теоретично, так і на практиці виступають так званими «арбітрами» між потерпілою та винною сторонами і це все завдяки чинній правовій системі, знання якої дають змогу працівникам належно виконувати службові обов'язки, встановлювати, хто є винним і потерпілим, не порушивши права жодної із сторін тощо.

Все це є прямим підтвердженням того, що працівники Національної поліції України у своїй організації та діяльності мають чітко дотримуватися чинного законодавства, адже саме від того, як вони це робитимуть, залежить авторитет поліції як серед населення країни, так і в державі загалом.

Висновки. Таким чином, верховенство права, яке визначається, в першу чергу, як пріоритет забезпечення прав і свобод людини і громадянина в усіх сферах суспільного життя, стосовно організації та функціонування Національної поліції України виражається у тому, що до поліції висувається

ряд вимог та передбачено низку механізмів та принципів організації її діяльності, які сприяють максимально повному та належному забезпеченню прав і свобод людини і громадянина.

Список використаних джерел:

1. Колодій А.М. Конституція і розвиток принципів права України : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права. Історія політ. і правових вчень» / А.М. Колодій. – К., 1998. – 391 с.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.
3. Права людини в діяльності української поліції – 2015. Науково-практичне видання / Упоряд. Крапивін Є.О. – К.: Асоціація УМДПЛ, 2016. – 408 с.
4. Грохольський В.Л. Проблеми конституційного принципу верховенства права та практика його реалізації // Одеський вісник інституту внутрішніх справ. – 1999. – № 1. – С. 36–43.
5. Плішкін В.М. Теорія управління ОВС: Підручник / За ред. к.ю.н. Ю.Ф. Кравченка. – К.: НАВСУ, 1999. – 702 с.

УДК 342.51

ВОЛКОВ В.А.

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ**

У статті автором досліджуються зміст, ознаки, переваги та недоліки організаційних структур органів державної влади, підприємств, установ, організацій. На підставі аналізу повноважень та особливостей побудови Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, визначений тип її організаційної структури та його особливості.

Ключові слова: орган виконавчої влади, організаційна структура, Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками.

В статье автором исследуются содержание, признаки, преимущества и недостатки организационных структур органов государственной власти, предприятий, учреждений, организаций. На основании анализа полномочий и особенностей построения Государственной службы Украины по лекарственным средствам и контролю наркотиков, определен тип ее организационной структуры и его особенности.

Ключевые слова: орган исполнительной власти, организационная структура, Государственная служба Украины по лекарственным средствам и контролю наркотиков.

In this article the author examines the content, features, advantages and disadvantages of the organizational structures of public authorities, enterprises, institutions and organizations. Based on the analysis of power and features of the construction of the State Service of Ukraine on drugs and drug control, defined the type of its organizational structure and its features.

Key words: executive authority, organizational structure, State Service of Ukraine on drugs and drug control.

Вступ. Постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками утворено шляхом реорганізації та злиття Державної служби з лікарських засобів та Державної служби з контролю за наркотиками. Отже, новостворений орган повинен мати оновлену структуру, що відповідає його цілям, завданням та функціям.

© ВОЛКОВ В.А. – аспірант (Харківський національний університет внутрішніх справ)